

۳ به منظور جلوگیری از اعمال سلیقه در نحوه اجرای راهنماها و دستورعمل‌های ابلاغی، راهبرد نحوه اجرای هر راهنما، تدوین و بخشی از آنها در دست تدوین قرار دارد. به عنوان نمونه تدوین راهنمای راهبردی ارزیابی مواجهه منطبق با الزام‌های ملی، که پس از ابلاغ، نحوه اجرای مفاد آن برای متخصصان بهداشت آموزش داده شد. در این راهنما ضمن تشریح نقطه آغاز فعالیت‌ها در زمینه مدیریت ریسک‌های بهداشتی، از شناسایی تا تعریف اقدام کنترل فنی - مدیریتی برای همکاران مشخص شده که چه کارکنانی در چه مشاغلی، با چه عامل زیان آوری و به چه مقدار، برخورد بیش از حد داشته و منابع انتشار عامل زیان آور، چه تجهیزاتی و یادر چه تاسیساتی است. شکل ۱- نتایجی را که باید از پیروی این راهبرد حاصل شود، مشخص کرده است. در حال حاضر، وحدت رویه به وجود آمده در نحوه شناسایی، ارزیابی مواجهه شغلی، تدوین برنامه و اجرای اقدام‌های کنترلی سبب شده است:

- صحت و دقت شرکت‌ها در تعیین اولویت ریسک‌های بارز افزایش یابد.
- با شناسایی صحیح منابع انتشار در اولویت، طرح و اجرای اقدام‌های کنترلی مورد نظر اثر بخش تر شود.
- هزینه‌های ناشی از اعمال سلیقه در انجام این مراحل بدون توجه به شناسایی اولویت‌ها و اندازه‌گیری‌های تکراری به مراتب کاهش یابد.
- گزارش‌های آماری قابل اطمینان باشد و شناسایی مشکلات و برنامه‌ریزی برای رفع آنها در مسیر صحیح هدایت شود.

شکل ۱-

۴ نکته دیگری که باعث سرعت بخشی ودقت در عملکرد شده، آموزش توجهی (بیش از ۲۸۰۰ نفر ساعت) همکاران بهداشت در مباحث تخصصی ابلاغی بود. به بیان دیگر همزمان با ابلاغ دستورعمل‌ها و راهنماها از سوی همکاران معاونت بهداشت صنعتی، اداره کل اچ‌اس‌ای و پدافند غیرعامل، آموزش‌های توجهی مرتبط با مجموعه ابلاغ شده نیز ارائه شد.

۵ یکی از چالش‌های مهم، شفاف نبودن دامنه تعامل‌ها، مسئولیت‌ها و وظایف متخصصان طب کار و مهندسان بهداشت شاغل در مدیریت‌های اچ‌اس‌ای بود که با تهیه، ابلاغ و اجرای مفاد سند معاینات شغلی، همچنین دستورعمل انجام معاینات شغلی در صنعت نفت، فرایند معاینات شغلی از بدو استخدام کارکنان در زمان انجام کار تا بازنشستگی تبیین شد.

۶ به منظور به حداقل رساندن خطا و افزایش صحت و دقت گزارش‌های آماری و عملکردی شرکت‌ها و همچنین اطمینان از ایجاد بیکارچگی و روند سیستمی در تهیه، بررسی و تجزیه و تحلیل گزارش‌ها، طراحی برنامه نرم‌افزاری از طریق اینترنت با عنوان سامانه عملکرد بهداشت در دستور کار اداره کل اچ‌اس‌ای و پدافند غیرعامل قرار گرفت. این مهم با مشارکت و تلاش پیگیر همکاران طراحی و توسعه سیستم‌های وب، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات شرکت ملی نفت محقق شد که بسیار جای قدردانی و تشکر دارد. در حال حاضر با هماهنگی و مشارکت روسای بهداشت مدیریت‌های اچ‌اس‌ای چهار شرکت اصلی و همچنین همت و سرعت عمل مهندسان بهداشت شرکت‌ها/مناطق عملیاتی طرح‌های زیر مجموعه هر یک، اخذ گزارش‌های مرتبط با شاخص‌های بهداشت و عملکرد تخصصی بهداشت در دست بهره‌برداری قرار گرفته است. با ثبت اطلاعات تخصصی طراحی شده در این سامانه، ضمن تقویت مدیریت همکاران بهداشت در اثربخشی هر چه بیشتر طرح و اجرای برنامه‌های کنترل فنی - مدیریتی، امکان دسترسی لحظه‌ای به گزارش‌های درخواستی از طریق اچ‌اس‌ای فراهم شده است. این نرم افزار به طور مرتب در حال توسعه است، اجرایی شدن طراحی بخش‌های مرتبط با انجام فرایند معاینات شغلی (مشترک با سازمان بهداشت و درمان)، اخذ نتایج معاینات، گزارش‌های عملکردی سیستم مدیریت بهداشت و تحلیل آنها در دست اقدام قرار دارد. این مهم به همت همکاران سازمان بهداشت و درمان بخصوص مراکز طب کار، مراحل نهایی را تا زمان بهره‌برداری طی می‌کند. پیش‌بینی می‌شود، با ایجاد ارتباط تعریف شده میان سامانه عملکرد بهداشت و نرم افزار بهیمن (مطابق با الزام‌های سند معاینات شغلی)، انجام معاینات شغلی به سهولت و هر چه تخصصی‌تر انجام شود.

۷ از سوی دیگر با بهره‌گیری از تسهیلات سامانه عملکرد بهداشت، این قابلیت در برنامه‌ریزی مدیریت اچ‌اس‌ای و پدافند غیر عامل وزارت نفت ایجاد شده تا ضمن شناسایی چالش‌های اصلی، با تعیین وضع موجود و بهبود روش‌های جاری، وضعیت عملکرد مهندسی بهداشت صنعت نفت در افریق ۱۴۰۰ ترسیم کند و اطلاعات مورد نظر برای پایش دقیق سلامت شغلی کارکنان در اختیار طب صنعتی و نتایج پایش سلامت ایشان نیز از طریق سامانه در اختیار واحدهای بهداشت شرکت/منطقه/ طرح‌های مرتبط قرار گیرد تا ضمن سرعت بخشی در انجام فرایند معاینات شغلی کارکنان، مهندسان بهداشت نیز از اثربخشی اقدام‌های کنترل مهندسی انجام شده اطمینان یابند. امید است با استمرار این روند، صنعت نفت، همچنان با تداوم حذف مواجهه کارکنان با عوامل زیان آور بیش از حد مجاز، در ایجاد محیط‌های کاری سالم پیشرو بوده و سلامت شغلی کارکنان خدوم این صنعت عظیم را تضمین کند.

*معاون بهداشت صنعتی و کار اداره کل اچ‌اس‌ای وزارت نفت